
Vete har här i trakten odlats så länge man kan minnas tillbaka. Min mor som nu är 73 år säger att hennes far odlade vete när hon var barn. Även andra äldre personer säger sig minnas att vete odlades i deras barndom, dock endast höstvete.

Vårvetet tycks ha kommit i bruk på senare tid.

Av höstsäd odlades råg mest till i början på 1920-talet. Då hade självbindaren kommit mera allmänt i bruk, och det styvstråiga vetet var lättare att skörda med maskin, än rågen som oftast blev liggsäd.

På Grevsätters gård brukades jorden i 7 skift, om c:a 35 tunnland i varje skift, därav var då omkring 30 tunnland råg och resten vete. Numera är förhållandet tvärtom, och om ett skifte består av lera och tyngre jord sås ingen råg, utan bara vete. Så har det även gått på senare år (på 1930-talet) med vårveteodlingen, som trängt undan havren.

Intill början på 1900-talet odlades det gamla lantvetet. Hampus Braun, som arrenderade Grevsätter från 1903 till 1913 var den förste som införde förädlade vetesorter i Hannäs socken. Vad det första förädlade vetet benämndes har ingen av de personer jag frågat kunnat erinra sig.

Sedan dess har flera olika sorter kommit till.

Av höstvete kan nämnas: Thulevete, Bore, Saxo, Eroika, Skandia, m.fl.

Av vårvete finnas Fylgia, Diamant och Progress.

Förädlingen har ju gått ut på att få fram härdiga, givande och framför allt styvstråiga "sorter" som ej bildar liggsäd, vilket försvårar skörden med självbindare och skördetröska.

Jag minns själv när jag var barn, 1912 tror jag det var. En lantbrukare på en mindre gård, hade då varit och sett på den nya vetesorten vid Grevsätter. Han sade då:

– Då där va inget för mej, det är ju så stelt och ohanterligt så då går varken å meje mä lie eller binne för hand.

Samme bonde var jag hos och tröskade, tröskverket kördes med oxar. När han körde in höstsåden stod han och slog varje kärve mot logbalken, den säd som då slogs ur, var den bästa, och togs till utsäde. Min mor säger att när hon var barn fick de rensa för hand det vete som skulle sås.

Höstsåden såddes i regel tidigt. Råg såddes i augusti, och vete i början av september.

De äldre minns ännu när såden efter att ha såtts för hand myllades ned med årder i stället för att harvas ned. I slutet av 1800-talet kom radsåningsmaskinen till användning. Råg såddes dock för hand även senare.

På de mindre gårdarna odlades såväl råg som vete mest till husbehov, det var de större, som hade något till avsalu. Det var ju också de som först började använda självavläggare och självbindare. Därför låg det i deras intresse, att få sädesslag som gav bättre skördar, och var lättare att skörda med maskin.

I min mors barndom för 70 år sedan förekom ej vetebröd till dagligt bruk. På hösten, när skörden bärgats, fingo de var sin skördekekaka, en stor vetebulle, eljest förekom vetebröd endast på söndagarna.

Den 9 okt. 1949

Gustav Carlsson